

Scientiarum Historia 1959-2004

During the last half century, the historiography of science and medicine has evolved from a small, fluid field of collectors, interested scientists and various amateurs to an increasingly institutionalised academic discipline, with a recognisable professional profile. In this –still continuing– process, the foundation of specialised journals has played a major role. A journal stimulates scholars to publish and communicate their findings to a larger audience; it can set and implement the standards of scholarly research; and it can spread the interest for the field to a wider audience.

Scientiarum Historia has, during the various phases of its existence, performed all of these functions. Founded in 1959, it soon became an important channel for disseminating original work on the history of science and medicine, relating to the Low Countries. Although publication was suspended in 1974 for financial reasons, it re-emerged in a new form in 1990 and quickly regained its former position. The publication of the 30th volume in 2004 indeed underscores the lasting vitality of the journal.

Scientiarum Historia was founded in 1959 by two historians of medicine, Piet Boeynaems (1903-1986) and Leon Elaut (1897-1978). From the start, the journal was set up as a very broad and open forum for the history of science and medicine. Every year four issues were produced, containing research articles, lectures, short notices, book reviews and announcements. The editorial board consisted of seven historians of science from different fields: besides Boeynaems and Elaut, P. Bockstaele, R. Dequeker, A. Louis, L.J. Vandewiele and P. Van Oye agreed to collaborate. They were later joined by Ed. Frison, after R. Dequeker and P. Van Oye had died. The editorial board remained unchanged until 1974.

A particularly interesting contribution to these volumes was the *Bibliography of the history of science in the Low Countries*, compiled by Paul Bockstaele. It contained a wealth of bibliographical references, often found in quite unsuspected places. In particular at a time when the history of science had only a marginal academic status, and original research articles were scattered over a large number of scholarly journals and popular magazines, a systematic bibliography was an invaluable aid to every historian in the field. The enormous work was continued until the very last volume of the first series, and may still be consulted with good results by modern historians. Detailed indexes of the first ten issues have been compiled by Jozef Lieshoudt, *Scientiarum historia (Antwerpen) 1 (1959) – X (1968)*, in *Tijdschrift voor bibliografie, Bibliografische monografieën* 12, Keerbergen, 1981.

Scientiarum Historia was a Flemish journal, but it attempted to promote an open policy towards the national and international community of scholars. This was not always very successful, and over all, the journal recruited most of its authors in Flanders and Holland. The majority of articles were

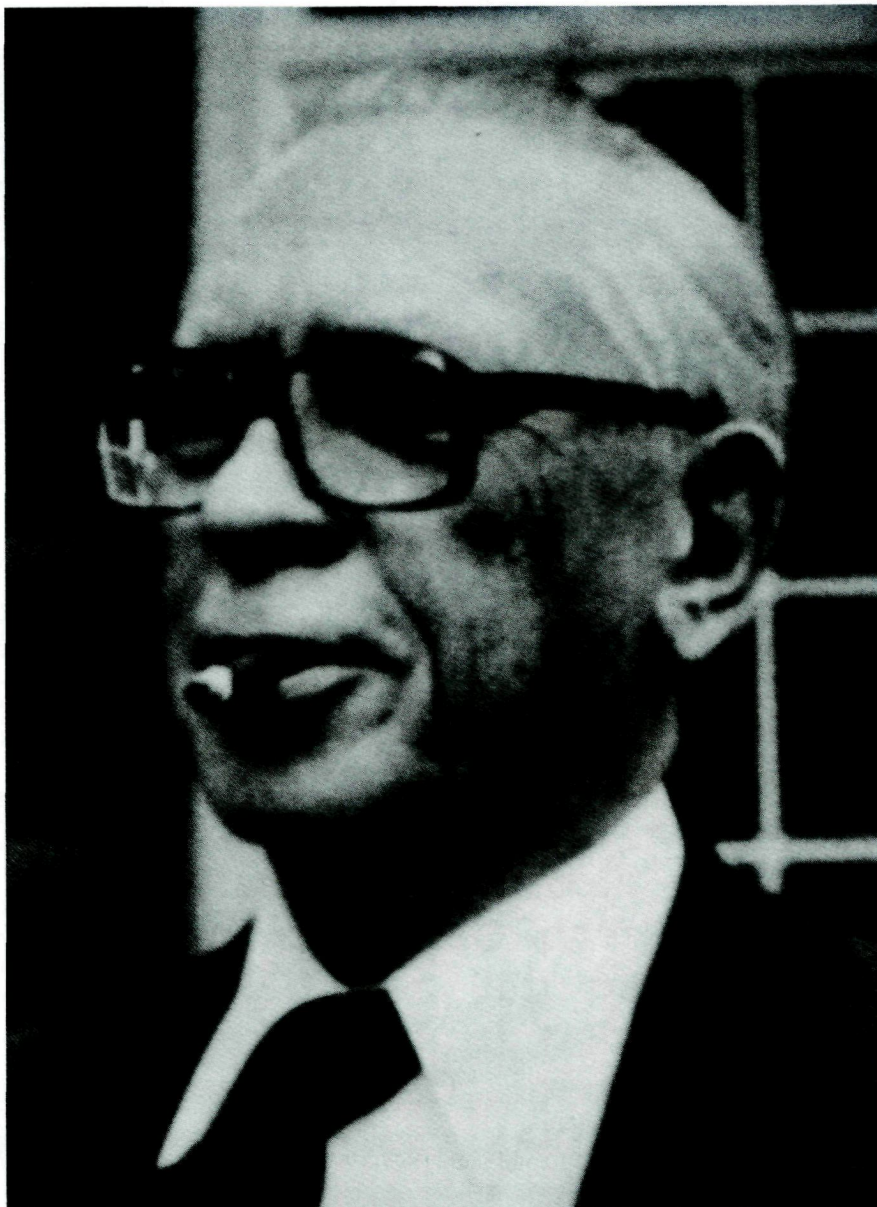
written in Dutch, which emphasised its local character, but proved to be an obstacle for a wider dissemination.

In 1974 it became clear that the financial basis for the journal was too weak, and publication ceased. Elaut and Boeynaems died, and the journal was left without its main instigators. A new generation of historians of science was slow to appear, and in the mean time many things had changed in the history of science. In the Netherlands, a new journal was created which partially filled in the void left by *Scientiarum Historia*. Younger historians were under increasing pressure to publish in international journals. And as the history of science became more integrated in general history, the need for a specialised journal may have seemed less urgent.

Yet, there still was a place and a role for such a specialised journal. In 1990 the Belgian Society for the History of Science ("Zuidnederlands Genootschap voor de geschiedenis van de geneeskunde, wiskunde en wetenschappen" or Zuid-GeWiNa), which had always maintained a close connection with the journal, took the initiative to revive it, albeit in a new and more modern form. A new editorial was formed, including two founding members of the journal, P. Bockstaele (chief editor) and L.J. Vandewiele, and five others: H.A. Deelstra, A. De Poorter, C. Gysel, R. Jansen-Sieben and G. Vanpaemel, broadly representing the various fields of the history of science and medicine. The basic motivation remained the same: to promote the history of science and medicine in and of the Low Countries. Every year, two issues were published, and openings were made to attract a larger and more international audience.

Scientiarum Historia in its new form again paid much attention to bibliography. It enlisted the support of the National Centre for the History of Science to publish its annual "*Bibliographical Notes*" in the journal. The *Bibliographical Notes*, listing all Belgian publications concerning the history of science, had been published before in various places, which made it difficult to consult. Its inclusion in *Scientiarum Historia* ensured a wider audience and a better bibliographical reference for this extremely useful tool. Furthermore, the new series of *Scientiarum Historia* included as before book reviews, and information concerning upcoming activities. As it was linked now with Zuid-GeWiNa, it also published lectures given at conferences organised by the society.

Funding always remained precarious. The number of individual subscribers probably never exceeded 100, although quite a few institutions and libraries in Europe and the United States have a complete run of volumes in their collection. *Scientiarum Historia* was at times supported by subsidies from various sources, such as the Ministry of Education and the University Foundation, but such funds were not easy to come by. In 1998 a solution was found when *Scientiarum Historia* was adopted by the Belgian National Committee for Logic, History and Philosophy of Science, from which it received structural funding. The National Committee acts under the umbrella of the Belgian Academies of Science and represents Belgian historians of science in various international organisations. Its association with *Scientiarum Historia*

Piet Boeynaems (1903-1986)

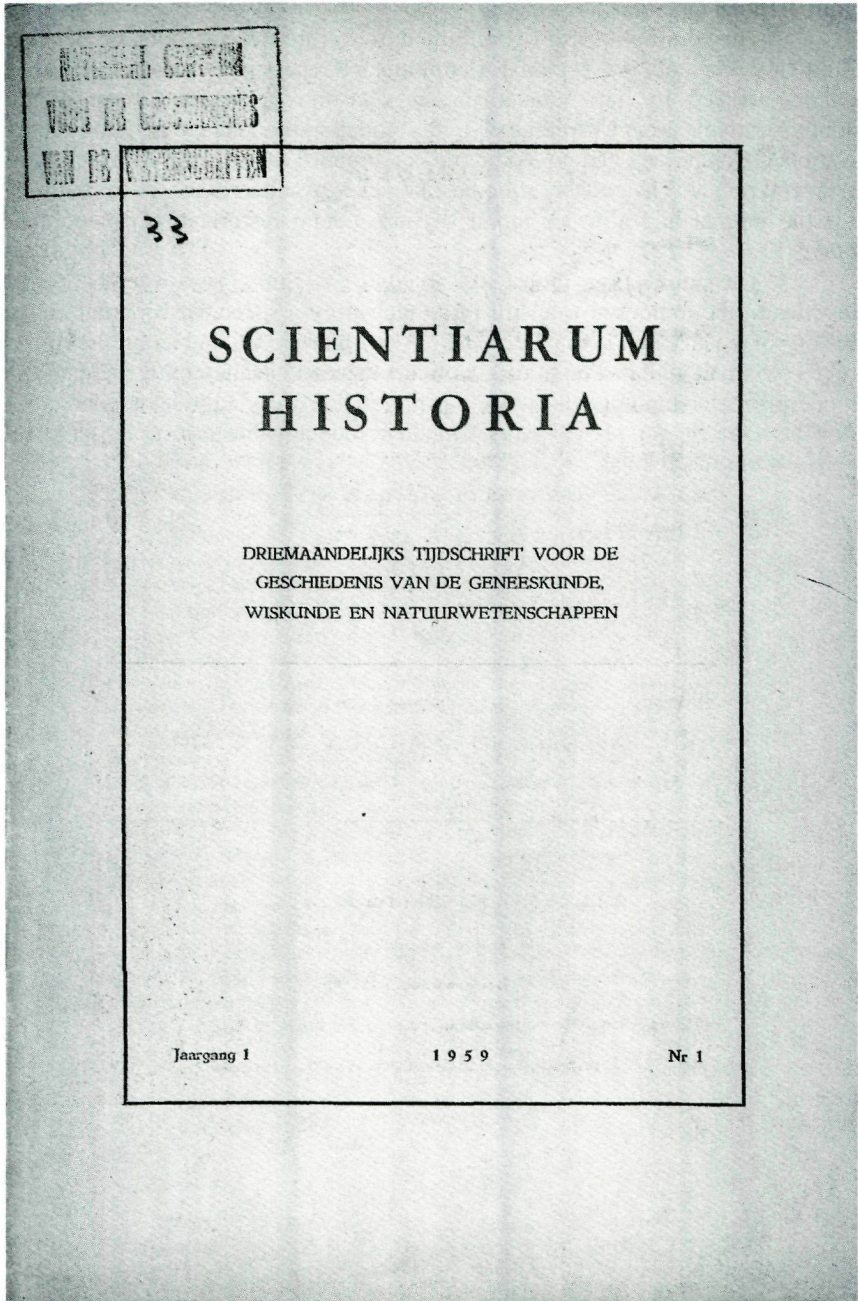
Leon Elaut (1897-1978)

gave it an extra forum to disseminate information about its activities, and to unite Belgian historians of science.

The editorial board was reformed, reflecting the collaboration between Zuid-GeWiNa and the National Committee. R. Jansen-Sieben became chief editor, assisted by Jan Vandersmissen who took charge of most of the administrative tasks. Unfortunately, this collaboration ended in 2004 as the National Committee had to withdraw its support as a result of a reformed financial policy. The collaboration has, however, resulted in a broader platform for the journal and a wider moral support among historians of science and others.

The publication of the 30th volume, containing just over 200 pages, testifies to the important role still to be played by a specialised journal on the history of science and medicine in the Low Countries. Undoubtedly, the format of the journal will in the future continue to adapt itself to the standards of modern scholarship. But in publishing this index, we gladly acknowledge the rich heritage of our predecessors and their indefatigable efforts to serve the needs of our discipline.

Geert Vanpaemel

The first issue's titlepage

In Limine

Het wil de redakteuren van « Scientiarum Historia » voorkomen dat er bij de beoefenaren van de exakte wetenschappen met de jaren genoeg aanschouwelijke belangstelling is gegroeid, om het uitgeven van dit driemaandelijks tijdschrift als een gelukkig komplement te aanvaarden, en aldus het gedeelte dat ontbreekt om iets volledig te maken aan te vullen,... en deze onderneming niet als een onberaden waaghazerij te bestempelen.

Vele redenen nopen ertoe met de nodige bescheidenheid van wal te steken. De geschiedenis van de wetenschap heeft in de Beneluxlanden, en dan inzonderheid in het Nederlandssprekend gedeelte daarvan, nog niet de drempel van een algemeen akademisch erkend vak overschreden, hoewel het aantal diergenen die aan de beoefening van deze discipline een belangrijk deel van hun studie en hun dagtaak wijden gelukkiglijk toeneemt. En onder deze laatsten is stilaan, menen we, het verlangen levendig geworden over een eigen tribune te beschikken.

Was het dan vermetel te pogen ten gerieve van die beoefenaren een tijdschrift in het leven te roepen waarin zij de resultaten van hun navorsingen zouden kunnen laten verschijnen? Het biedt het voordeel een versnippering van initiatieven te voorkomen en een verstrooiing van het gepresteerde tegen te gaan, meteen een grotere kring van belangstellenden te bereiken en nog meer gegadigden daarbij te betrekken. Voorts heeft de bedoeling voorgezeten een zo volledig mogelijk overzicht te geven van alles wat zich op het wetenschappelijk-historisch gebied in de Beneluxlanden voordoet, en mede in het bijzonder op het oorspronkelijk werk van eigen bodem de aandacht te vestigen en de nadruk te leggen.

Om buiten de grenzen van ons eng taalgebied door te dringen zal, gelijk het meer en meer gebruikelijk wordt, de korte inhoud van de hoofdbijdragen in het Duits, het Engels of het Frans, naar keus van de auteur, toegevoegd worden. Bijdragen in een van deze laatste talen worden niet principieel van de hand gewezen, doch de voorkeur gaat naar het Nederlands. De redactie is de mening toegedaan dat zij het aan het nationaal besef en aan het opzet van haar onderneming verplicht is.

*De redactie staat op het standpunt dat voor een beter inzicht in en voor een zwaarder doorwegen van het werk van het steeds toenemend aantal diergenen die zich met het voortbrengen van exakte kennis in de Nederlanden bezighouden, al wat in het verleden op hun eigen gebied geschied is — dat is de geschiedenis van de wetenschap — deze geschiedenis de *magistra vitae* is en blijft. Zo wordt de band tussen verleden en heden toegehaald, het is een grote intellectuele sterkte en behoedt de wetenschapsmens voor zelfoverschatting.*

De redactie wil met haar opzet al datgene bestrijken dat met de geschiedenis van de exakte wetenschappen, in de meest algemene betekenis genomen, in verband staat. Worden beoogd : de geschiedenis van de geneeskunde van mens en dier in al haar onderdelen, de arts-nijbereidkunde, de biologie in de breedst mogelijke betekenis, de wiskundige en natuurkundige wetenschappen eveneens in de ruimste zin. Literair-historische en kulturhistorische bijdragen zijn niet gewenst, tenzij ze de exakte wetenschappen enigszins raken. Op al wat de grensgebieden betreft, zal op zijn ruimst beschikt worden.

Op de medewerking van allen die het met dit eenvoudig programma kunnen eens zijn, wordt gerekend.

De Redactie.

VAN DE REDACTIE

De idee een Nederlandstalig tijdschrift gewijd aan de geschiedenis van de wetenschappen uit te geven, kreeg voor het eerst vaste vorm in Montpellier, waar in de nazomer van 1958 het Internationaal Genootschap voor de Geschiedenis van de Geneeskunde haar congres hield. Van daar brachten dokter Piet Boeynaems en professor Leo Elaut het initiatief mee naar huis, waar ze onmiddellijk op zoek gingen naar medewerkers. Reeds begin 1959 verscheen het eerste nummer van *Scientiarum Historia: Driemaandelijks Tijdschrift voor de Geschiedenis van de Geneeskunde, Wiskunde en Natuurwetenschappen*. Hiermee beschikten de beoefenaren van de wetenschapsgeschiedenis in België over een eigen tribune, waarin ze de resultaten van hun navorsingen konden publiceren en meteen een bredere kring van belangstellenden bereiken.

In het eerste nummer stelde de Redactie dat zij "met haar opzet al datgene bestrijken wil, dat met de geschiedenis van de exakte wetenschappen, in de meest algemene betekenis genomen, in verband staat." Voorts was het de bedoeling "een zo volledig mogelijk overzicht te geven van alles wat zich op wetenschappelijk-historisch gebied in de Beneluxlanden voordoet, en mede in het bijzonder op oorspronkelijk werk van eigen bodem de aandacht te vestigen en de nadruk te leggen." Vijftien jaargangen lang, van 1959 tot 1974, heeft *Scientiarum Historia* zich voor dit alles ingezet en zo de belangstelling voor de wetenschapsgeschiedenis in België gestimuleerd. Tot spijt van velen kon na 1974 de publikatie niet worden verder gezet.

Internationaal is de geschiedschrijving van de wetenschappen uitgegroeid tot een volwassen tak van de historiografie. Ook bij ons bleef men hierbij niet geheel afzijdig en werden de laatste jaren interessante initiatieven genomen. Het valt nog te betreuren dat hier de wetenschapsgeschiedenis nog steeds niet de drempel van een algemeen academisch erkend vak heeft overschreden. Het gevoel dat een tijdschrift als *Scientiarum Historia* een stimulerende en coördinerende rol zou kunnen spelen, bracht er het Zuidnederlands Genootschap voor de Geschiedenis van de Geneeskunde, Wiskunde en Natuurwetenschappen toe de in 1974 afgebroken draad weer op te nemen, en, aangepast aan de huidige stand van de wetenschapshistorie, de publikatie verder te zetten.

De plaats die het herboren *Scientiarum Historia* wil innemen tussen de reeds bestaande publikaties over de geschiedenis van de exakte wetenschappen is van bescheiden maar specifieke aard. Het wil zich op de eerste plaats richten tot allen in ons land die de geschiedenis van de wetenschappen beoefenen of er belangstelling voor hebben. Het zal zich vooral toeleggen op de geschiedenis van de wetenschappen in onze gewesten. Natuurlijk kan dit niet los van een veel bredere context worden verwezenlijkt. Alle aspecten uit de geschiedenis van de geneeskunde, de wiskunde, de natuurwetenschappen en de techniek in de ruimste zin kunnen daarom aan bod komen. Wel zullen aan de bijdragen eisen van dege-lijkheid en originaliteit worden gesteld.

Naast bijdragen in het Nederlands zijn, naargelang de taal van de auteur, ook artikelen in het Frans, Duits of Engels welkom. Ten dienste van een internationaal publiek zal bij de hoofdbijdragen een samenvatting in het Engels worden gevoegd. *Scientiarum Historia* staat ook open voor kortere nota's, voor berichten over aan de gang zijnde onderzoek of voor vragen naar informatie. Het wil bovendien informeren over wat zich op wetenschapshistorisch gebied in België voordoet, in het bijzonder over de werkzaamheden van het Zuidnederlands Genootschap voor de Geschiedenis van de Geneeskunde, Wiskunde en Natuurwetenschappen.

Met de steun van dit Genootschap herrijst na vijftien jaar *Scientiarum Historia* en start, aansluitend met het verleden, met jaargang 16. We rekenen op de medewerking van velen en op de steun van allen die belangstelling hebben voor de geschiedenis van de wetenschappen.

P. Bockstaele